

Position Paper Beheerautoriteit Waddenzee

Team BAW, Huis voor de Wadden, 11 februari 2022

Vooraf

Sinds 2020 is er sprake van een nieuwe governance in de Wadden. Het Bestuurlijk Overleg Wadden (BOW) vormt de beleidsraad, het Omgevingsberaad Wadden (OBW) vertegenwoordigt de belangen. De Beheerautoriteit Waddenzee (BAW) geeft (conform “Vertrouwen in de toekomst”, regeerakkoord Rutte III) een impuls aan integraal beheer van de Waddenzee en staat onder opdracht van LNV, I&W en de drie provincies¹. De BAW werkt nauw samen met het [BeheerdersCollectiefWaddenzee](#) (BCW, bestaande uit negen beheerders van de Waddenzee) dat met de komst van de BAW in het leven is geroepen.

“De Beheerautoriteit Waddenzee heeft als doel de samenhang van het natuur-, vis- en waterbeheer van de Waddenzee in overeenstemming met de daarvoor geldende Unierechtelijke en nationale wet- en regelgeving te bevorderen en te versterken en daarmee de natuurkwaliteit te verbeteren. De ambitie van Partijen hierbij is dat de Beheerautoriteit Waddenzee met alle Beheerders van de Waddenzee, waaronder de Partijen zelf, zal werken als waren zij één beheerder.” ([Bestuursovereenkomst Beheerautoriteit Waddenzee](#))

In onze opdracht is beheer breed gedefinieerd en gaat het over de volgende beheeraspecten: *fysiek beheer, natuurherstel, vergunningverlening, toezicht & handhaving, gastheerschap, monitoring, praktijkgericht onderzoek en werelderfgoed.*

Onze bijdrage rondetafelgesprek

Het is **essentieel om beheerders te betrekken bij beleid**, dat is sinds de start van de Beheerautoriteit Waddenzee (BAW) wel duidelijk geworden. De beheerders staan met hun poten in het slik en hebben gebieds- en systeemkennis. Zij zien hoe het gaat met de natuurdoelen en wat bescherming vraagt. Zij ervaren of beleid daaraan bijdraagt.

Integrale benadering is daarbij cruciaal. Als BAW zetten we in op werken als ware we één beheerder. Diezelfde opgave ligt er voor het beleid: werken als ware ze **één beleidsmaker**. In onze ogen een belangrijke opgave voor het Bestuurlijk Overleg Wadden. Het beleidskader natuur voor de Waddenzee is daarin een eerste stap en sluit goed aan bij de scope van onze opdracht². Dat kader kan alleen succesvol zijn voor de natuur als het als **fundament** dient **voor keuzes** die de Waddenzee raken.

Onze aangescherpte opdracht

Naar aanleiding van de [mid term review](#) is besloten om de opdracht voor de BAW aan te scherpen en in 2022 de nadruk te leggen op het versnellen en versterken van de samenwerking van beheerders van de Waddenzee. Onderdeel daarvan is de doorontwikkeling van het BCW, als stem van gezamenlijk beheer. Daarnaast is besloten dat de opdrachtgevers hun bestuurlijke rol verstevigen. Beleidsontwikkeling en de opdrachten voor beheer willen zij in gezamenlijkheid met de beheerders oppakken. Het beleidskader natuur is hiervoor een uitgelezen kans.

¹ Formeel vormen de opdrachtgevers en de directeur en haar team gezamenlijk de Beheerautoriteit Waddenzee (BAW). In dit document wordt BAW gebruikt voor de directeur en haar team en worden de opdrachtgevers separaat benoemd.

² De BAW richt zich op de Waddenzee waar het BOW en OBW zich richten op het Waddengebied.

Op dit moment wordt door ons gewerkt aan de formulering van de **aangescherpte opdracht voor de BAW**. De voorgestelde doelen daarin zijn:

- A. Het verbeteren van de huidige samenwerking in natuur-, vis- en waterbeheer tussen beheerders op inhoud en organisatie voor wat betreft het huidige en het toekomstig beheer;
- B. Het borgen van de noodzakelijke inbreng van de gezamenlijke beheerders bij beleidsontwikkeling, bij programma's en projecten, inclusief bijbehorende advisering;
- C. Signaleren en agenderen van signalen uit het beheer naar beleid.

Ad A. Beheer

- Al in 2016 is geconcludeerd dat er een **aanzienlijk beheertekort** is in de Waddenzee om beheer uit te voeren dat past bij een natuurgebied met Werelderfgoedstatus. AT Osborne verwijst hier naar in haar [Verkenning Beheerautoriteit Waddenzee](#) (2018, pagina 37). Voor goed beheer zijn de juiste beheeropdrachten en voldoende financiën nodig;
 - o *Voorbeelden: onvoldoende toezicht/handhaving, hiaten in ecosysteem, versnipperde monitoring*
- Anders dan in onze buurlanden is het natuurbeheer van de Waddenzee versnipperd en verkokerd tussen departementen en organisaties (AT Osborne, pagina 39). Daarom zijn we als beheerautoriteit hard aan de slag om een **samenwerkingsstructuur** op te tuigen (i.p.v. de aparte overleggen die er nu zijn). Doel is de **inhoudelijke samenwerking** te verbeteren (bijvoorbeeld op toezicht/handhaving) en (h)erkend te worden als **hét aanspreekpunt voor systeem- en gebiedskennis** die onvoorwaardelijk is voor het beoordelen van de uitvoerbaarheid van beleid en programma's;
- Bovenstaande urgenties vertalen wij in een **integraal beheerplan en afspraken kader** om de gewenste doelstellingen te bereiken. **Financiering** door opdrachtgevers is hierbij **essentieel**.

Ad B en C. Input voor beleid

- Vanuit het doel van het borgen van noodzakelijke inbreng vanuit de gezamenlijke beheerders is het voor ons evident dat het **BCW** wordt benut voor tussentijds **meedenken** en het te zijner tijd uitvoeren van een **beheertoets** van het beleidskader.
- Vanuit de rol van signalering en agendering zijn er in het afgelopen jaar diverse aandachtspunten door beheerders, waaronder vergunningverleners, naar voren gebracht die bij kunnen dragen aan het beleidskader:
 - o De bewindspersonen refereerden in het recente commissiedebat Wadden (25 januari jl.) aan de hoofddoelstelling van de Waddenzee³. Om daaraan recht te doen lijkt een **scherpere invulling** van het **voorzorgsprincipe** wenselijk, bijvoorbeeld door stringenter voorschriften aan vergunningen te stellen;
 - *Zie ook: [advies BAW Hand aan de Kraan](#), behorend bij kamerbrief: [29684-218](#)*
 - o Ten aanzien van bepaalde verleende of nog te verlenen vergunningen zijn er serieuze zorgen zijn over de impact: vanwege cumulatie, sectorale benadering of anderszins. Vergunningverleners hebben, om de **bedoeling van de wet** beter te kunnen uitvoeren, behoefte aan **sturing** (door middel van beleidsmatige kaders) **aan de voorkant**;
 - *Voorbeelden: spieringvisserij, cumulatie bij windturbines*
 - o Aspecten als **openheid, rust, ruimte en donkerte** zijn facetten die **onvoldoende bescherming** krijgen via de natuurwetgeving: een integraal beleidskader zou ook op deze aspecten meer sturing kunnen gaan geven;
 - o Vanuit beheerders is er een behoefte aan een **integraal beleidskader** dat zijn uitwerking vindt in het integraal beheerplan, de concrete vergunningverlening, N2000 beheerplan, Gebiedsagenda Waddengebied 2050 en PAGW.

³ De duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap.